

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

ZDAJ SOLZE VSTRAN!
ORODJE V DLAN!
DOM ZNOVA VSTATI MORA,
OJ DOM KRASAN,
TAKO PROSTRAN,
DA BO ZA VSE PROSTORA...

Simon Gregorčič

LETNIK XXXIX - VOLUME XXXIX

OKTOBER 1988

ST.10 NO.10

SEDEMDESET LET JUGOSLOVANSKE DRŽAVE.

Ob koncu letošnjega leta bo jugoslovanska državna skupnost obhajala svoj sedemdeseti rojstni dan, sedemdeset let svojega burnega in viharnega obstoja. Burnega zato, ker je že od prvega trenutka svojega državnega življenja bila postavljena na trhle temelje upravnega centralizma in narodnega edinstva. Upravni centralizem je bil edini način uprave, ki so ga poznali srbski politiki ker so pač vedno imeli enotno državo, vladano iz enega samega središča, v njej so namreč živeli le Srbi, prebivalstvo istega jezika, iste kulture, iste vere. Zato so si tudi novo nastalo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev - Makedoncev takrat se niso priznavali za poseben narod - imeli le za povečano Srbijo. Izvirni greh upravnega centralizma in z njim narodnega unitarizma je ves čas obstoja Jugoslavije bil poglaviti vzrok večine, če ne vseh notranjih težav prve in tudi druge Jugoslavije.

Že prva jugoslovanska ustava je bila rojena s tem jugoslovanskim izvirnim grehom. Krfska deklaracija, ki jo je tedanja kraljevina Srbija podpisala z Jugoslovanskim odborom, je takoj s prvo v beograjskem parlamentu izglasovano Vidovdansko ustavo, bila prelomljena. Na Krfu so se namreč dogovorili, da mora ustava biti izglasovana s kvalificirano dvotretjinsko večino. Za vidovdansko ustavo je 28. junija 1921. glasovalo nekaj manj kot 22% vseh izvoljenih državnih poslancev, med njimi le 11 Hrvatov. Zmagalo je stališče Nikole Pašiča, država je bila razdeljena na 30 majhnih samoupravnih oblasti, odpravljene so bile nekdanje zgodovinske pokrajine. Slovenija je bila razcepljena na dve oblasti, ljubljansko in mariborsko z dvema velikima županoma na celu. Oblasti so imele le malo samoupravnih pristojnosti, saj je n.p.r. navadnega ljudskosolskega učitelja v zakotni vasi na Goričkem - v Prekmurju - ali v napol pozabljenemu naselju v notranjskih hribih moral nastaviti sam prosvetni minister v Beogradu.

Slovinci so tako iz kolikortoliko svobodne oz. avtonomne avstrijske Slovenije prišli v popolno podrejenost beograjski vladi. Niso prišli v upravno in narodnostno avtonomne pokrajine organizirano kraljevino SHS, ampak v popolnoma centralizirano Veliko Srbijo.

Edini srbski politik, ki je predvidel nevarne posledice vidovdanske ustave za državo, je bil Stojan Protič, ki je takoj naslednjega dne, 29. junija 1921. čez celo stran beograjskega dnevnika "Balkan" z mastnimi črkami zapisal: "Revizija Vidovdanske ustave!" Neprimernost oz. škodljivost vidovdanske ustave je Protič utemeljeval z zgodovinsko posebnostjo, različnimi tradicijami, različnimi kulturami, posebno, Srbom nerazumljivo miselnostjo in končno še različno versko pripadnostjo Slovencev in Hrvatov. Bil je prepričan, da je nesmiselno in skrajno škodljivo oklepiti z birokratskim obročem narode v državi, ki je sele komaj nastala. Tu so brezsmiselna vsa povelja, grožnje in nasilje. Trdil je, da bi vsaka pokrajina morala imeti svojo avtonomijo. Upravna razdelitev države je zelo konservativna ljudska iznajdba. Do-

kaz za to so angleške grofije, ki so danes skoraj povsem take, kot so bile pred šestimi stoletji. Protič je bil nasprotnik federativne ureditve nove države, ker je poznal sovražno stališče velike večine srbskega naroda do te oblike. Tudi dr. Ante Trumbić, predsednik londonskega Jugoslovanskega odbora je bil za enotno državo. Po Protičevem mnenju v onem trenutku federacija ni bila izvedljiva zaradi velike pomešanosti Hrvatov in Srbov. Slovenci in Hrvati so s simpatijo razpravljali o Protičevem načrtu ustave in so sredi februarja 1921 Protiču formalno dali vedeti, da Slovenci, Hrvati in jugoslovanska muslimanska organizacija Protičev predlog sprejemajo kot podlago razgovorov in pogajanj za novo ustavo. Nikola Pašič in večina srbskih politikov so to ponudbo hitro in demonstrativno odbili. Isti Nikola Pašič je sicer 9. novembra 1918 pod pritiskom srbske opozicije in Jugoslovanskega odbora sprejel ne le federativno ureditev nove države, ampak celo konfederacijo.

Konfederativna ureditev nove državne skupnosti je bila še najbližja političnim načrtom dr. Antona Korošca in njegove SLS, ker je slovenskemu narodu ustavno zagotavljala najobširnejšo mero narodne neodvisnosti; nobena konfederacija namreč ni - po mednarodnem pravu - popolna državna skupnost, ker država po pogodbi odstopi del svoje suverenosti novi, pogodbeni skupnosti. Svoji izvirni državni samostojnosti se odreče le v zadevah ki niso bistvene važnosti za neoviran razvoj naroda kot celote. Na ta način organizirana skupnost dveh ali več suverenih držav, po mednarodnem pravu ni država, ampak je le priložnostna skupnost dveh samostojnih držav, lahko sosednjih, kar najpogosteje pride v poštev. Vsaka takih pogodbeno povezanih držav urejuje svoje zadeve, katerih ni pogodbeno odstopila v skupno pristojnost popolnoma neodvisno od druge. Njeni, po lastni ustavi sprejeti zakoni ne potrebujejo priznanja ali odobrenja nobene druge izven njenega ozemlja ležeče oblasti. Skratka: JE SUVERENA. v nasprotju s tem nobena federacija ali "zvezna" država s še tako širokimi avtonomijami sestavnih delov NI SUVERENA. Veljavnost njenih zakonov je - tudi na lastnem ozemlju - vezana na priznanje oz. odobritev osrednje vlade.

Takemu predlogu osnutka prve jugoslovanske ustave se je uprl Stojan Protič. Ni mu šlo v glavo, da bi n.p.r. beograjski Srb moral na prehodu v Zemun pokazati svoj srbski potni list.

Zgodilo se je torej, da Srbi leta 1918. niso niti znali, niti hoteli organizirati nove države na trdnih temeljih. Leta 1941. pa iste države niso znali ohraniti vsaj take kot so jo ob njenem rojstvu po svoji volji ustvarili. V tem dejstvu je njihova zgodovinska krivda za nagel razkroj monarhične Jugoslavije in s tem tudi večji del soodgovornosti za vse, kar je onemu razpadu sledilo, posredno tudi za vse, kar se z Jugoslavijo dogaja danes.

Vkljub vsem nerazrešenim, celo narascajocim gospodarskim in zlasti iz njih

UTRJUJMO SLOVENSKO

IDENTITETO IN SUVERENOST!

Danasnji svetovni politični položaj slovenskim političnim zdomcem ni neznanka. Gorbacov obisk v Beogradu in groznje bivšega jugoslovanskega obrambnega ministra sta v zrcalu političnih dejstev jasni. Kremeljska in beograjska nomenklatura sta si edini in vodita isto politiko: z vojsko preperejete, da bi narodi doziveli svobodo. Obe, prav tako kot rdeči rezimi na Poljskem, Cesko-slovaskem, Madzarskem, v baltijskih državah, Ukrajini i.t.d. in v Srednji Ameriki, vzdrzujeta oblast z nasiljem, t.j. z vojsko.

Bolsevizez popusca le v dezelah, koder se mu narodi efektivno in pasivno zoperstavljajo. Efektivno n.p.r. v Afganistanu in v Srednji Ameriki, pasivno na Poljskem, na Baltiku in v Jugoslaviji.

Gorbacev je podpisal z USA pogodbo, po kateri se bodo sovjetske sile v devetih mesecih umaknile iz Afganistana. V tem casu bo Kremelj se nadalje "cistil dezelo" vseh njemu nezazeljenih Afganistancev in kabulski rezim okrepil z orožjem. Dolgoletna vojna, od 1979, je povzročila 1.200.000 afganistanskih zrtov, 5 milijonov se jih je umaknilo v Pakistan in Iran, od koder vodijo z amerisko pomočjo se dalje boj proti kabulski vladi.

Prav tako bijejo boj za svobodo narodi v

Owned and published monthly by Slovenian National Federation of Canada.
 Lastnik in izdajatelj Slovenska Narodna Zveza v Kanadi
 646 Euclid Ave., Toronto, ON M6G 2T5
 Edited by Editorial Board
 Urejuje konzorcij Slovenske Države
 Zastopnika konzorcija SD:
 Martin Duh Ludvik Jamnik
 Calle 105, No. 4311 79 Watson Ave.
 Villa Ballester, Argentina Toronto, ON M6S 4E2 Canada

Letna naročnina znaša: Za Kanado in ZDA 15.dol, za Argentino in Brazilijo po dogovoru. Anglija, Avstrija, Avstralija, Francija in druge države 12.dol.US. Po letalski pošti po dogovoru.

Za podpisane članke odgovarja pisec. Ni nujno, da bi se avtorjeva naziranja morala skladati v celoti z mišljenjem uredništva in izdajatelja

SEDEMDESET LET:

Nadaljevanje s str.1

izhajajočim političnim krizam, Jugoslavija do danes še ni razpadla na svoje sestavne dele. Vse dosedanje krize, tudi sedanja okrog ustavnih popravkov so imele in imajo en sam temeljni vzrok: po eni strani težnje indejansko prizadevanje srbskih, danes komunističnih, v preteklosti nekomunističnih ali protikomunističnih voditeljev srbskega naroda po vedno večji upravni centralizaciji in narodnostni izenačenosti, skratka, stara oz. že od začetka skupne države srbska težnja, ne po državi SHS, ampak po Veliki Srbiji. Po drugi strani nasprotujejo tem težnjam in prizadevanjem prav tako stalni naporj nesrbskih narodov, zlasti Slovencev in Hrvatov, po poedinim narodnostim pripadajočih pristojnostih obdržati v lastnih rokah ali jih celo razširiti, do česar jih sedanja ustava upravičuje. Stremijo po čim večji politični, gospodarski in kulturni neodvisnosti, od državnega in obenem srbskega središča v Beogradu. Slovenci so danes te težnje krstili z imenom:

TEZE ZA USTAVO REPUBLIKE SLOVENIJE.

Nobena jugoslovanska ustava ni bila dolgo v veljavi, ker po eni strani srbskim politikom, večinoma velesrbsko usmerjenim zaradi dozdevne prevelike decentralizacije ni bila po volji, po drugi strani pa nesrbskim narodom, zlasti Slovence in Hrvatov ni dala pravic, ki jim kot zgodovinskimi narodom pripadajo. Tudi v ustavah Jugoslavije, kot socialistične zvezne republike, te pravice niso prišle dovolj do izraza. Sicer so po I. poglavju Temeljnih načel ustave iz leta 1974. poedine zvezne jugoslovanske republike državno in nacionalno suverene, prav tako po Čl.3 ustave same. Vendar ta njihova v ustavi zagotovljena pravica dejansko ni izvajana, ker po isti ustavi vse politično delovanje spada v pristojnost edine stranke ZKJ, ki se je tudi po ustavi postavila na celo državo kot avantgarda delavskega razreda in ima edino ona pravico dokončno določati daljnosežnost ustavnih določil. Partijska tolmačenja ustavnih pravic pa so obstala na upravnem centralizmu in narodnostnem unitarizmu, tam kjer je pričela šestjanuarska Aleksandrova diktatura, le da danes pod drugačnimi nazivi in v drugačni obliki.

Zaradi ponavljajočih istih vzrokov iste jugoslovanske krize so do sedaj bile v socialistični Jugoslaviji razglašene kar štiri ustave, zgrajene na vedno istem jugoslovanskem izvirnem grehu: v slehni dosedanji ustavi sicer vedno previdneje izraženem in zakritem srbskem

upravnem centralizmu in narodnostnem unitarizmu. V dnu vseh jugoslovanskih kriz in težav, gospodarskih in političnih, še vedno leži isto velesrbsvo kot v Vidovdanski ustavi.

Zdi se, da dosedanji popravki v ustavi iz leta 1974. posameznim republikam priznavajo sicer nekaj več pravic, predvsem večjo decentralizacijo, med tem ko drugi pomenijo nove poskuse omejiti to "formalno" obstoječo "narodno in državno suverenost", ki se zunaj Jugoslavije zelo prijetno predstavlja kot dokaz večje demokratičnosti jugoslovanskega enopartijskega političnega sistema, znotraj meja pa na prekanjene načine skuša čim več v sedanji ustavi že uzakonjenih republikskih pristojnosti pridržati osrednji vladi.

Slovenska partija se v javnih razpravah sicer vedno strinja z dosedaj skoraj enoglasno splošno odklonitvijo večine ustavnih sprememb v Sloveniji; le nekatere člane CK nekoliko bode v oči odsotnost v Tezah kakršnekoli omembe Jugoslavije in komunizma, je vendar splošno mnenje v Sloveniji, - in tudi med slovenskimi zdomci po vseh kontinentih - da bodo pri odločilnem glasovanju v zvezni skupščini končno soglasno sprejeli vse predlagane spremembe ustave, brez ozira na okolnost, da so nekatere med njimi grob in neprikrito zanikanje v ustavi formalno priznane slovenske državne in narodne suverenosti.

Zakaj? Iz kakšnega razloga?

Odgovor je slehernemu Slovencu, kjerkoli živi, povsem jasen in neizpodbiten: KOMUNISTIČNA PARTIJA SE BOJI IZGUBITI OBLAST, NEOMEJENO OBLAST, do katere je prišla preko laži, prevare z "narodnoosvobodilno borbo", s krvjo cele divizije zvijačno vrnjenih in še nekaj tednov po splošnem premirju brezobzirno, brez sodbe, pomorjenih slovenskih domobrancev. Komunistična partija hoče v nedogled uživati z domobranksko krvjo in krvjo lastnih brezobzirno in zvijačno žrtvovanih slovenskih ljudi prepojene sadove, dokler se bo le dalo.

V Tezah za ustavo republike Slovenije so slovenski izobraženci, večinoma komunisti, najjasneje izrazili ideale, ki so se zanje borili in pred 43 leti umrli slovenski domobranci. Njihova kri ni bila prelita zaman, ampak je eden izmed temeljev bodoče slovenske svobode.

Za sedemdeseto obletnico nastanka Jugoslavije bi želeli le, da se v reformirani ustavi ne bi nadaljeval z Vidovdanko ustavo rojen izvirni velikosrbski greh upravnega centralizma in narodnostnega edinstva. Kakorkoli se imenuje oblast, ki danes vlada Jugoslaviji, naj vendar že odpre oči

resnici in vrne vsakemu jugoslovanskemu narodu, kar mu po človeški in božji pravici gre: NARODNO IN DRŽAVNO SUVERENOST

Slovenske komuniste, predvsem one, ki imajo danes v rokah usodo svojega slovenskega naroda pozivamo, naj se v odločilnih trenutkih spomnijo, da so se rodili kot Slovenci, da se njihova kri nikdar ne bo spremenila v jugoslovansko, da zvestoba njihovi partiji stoji globoko spodaj pod zvestobo slovenskemu narodu.

V zvestobi svojemu idealu - svobodni in suvereni Sloveniji - so nam vsem svetel zgled ne le slovenski domobranci, ampak tudi vsi oni, ki so v onih letih v dobri veri umrli za slovensko svobodo.

Tine Duh

**Predlog za nov znak ZKJ
(zelo prosto po
Miloševiću):**

SRB in KLANIVO

UTRJUJMO

Nadaljevanje s str 1

Srednji Ameriki. Mir bo v teh dezelah zavladal sele takrat, ko bosta velesili prekinili o-oborozevanje nasrotnih narodnih skupin in ko bodo narodi spoznali resnico, da jih lahko resi le narodna enotnost, resnicna suverenost, popolna politična neodvisnost, sloneca na principu o samoodlocbi narodov.

Zdomci se zavedamo, da so narodi, ki izgubljajo narodno identiteto, v nevarnosti, da prej ali slej izginejo. Ta nevarnost je zlasti vidna v sovjetskih republikah na ruskem severu, mnogo manj na Poljskem, kjer se narod nacrtno upira sovjetizaciji in rusifikaciji.

V Sloveniji ugotavljamo zadnja leta velik premik miselnosti slovenske mladine. Nastopi knjizevnikov, n.pr. v zadnjem casu knjiga pisatelja Majcena, razprave številnih izobražencev in nastop bivšega univerzitetnega profesorja Bucarja v evropskem parlamentu, nam dajejo upanje, da se v slovenskem narodu - celo med komunistično mladino - poraja gibanje, ki ozivlja v srcih mladih rodov oblikovanje slovenske narodne identitete z zahtevo slovenske suverenosti, politične svobode in demokratičnega udejstvovanja. Tega psiholoskega preobrata ne bo mogla zatreti nobena vojska, se manj pa groznje njenega ostrejšega nastopa, ki je se viden danes. Pravica do soverenosti je namrec postala slovenskemu narodu eticna zahteva. Veci na slovenskega naroda se danes ze zaveda, da je narodna suverenost pogoj narodne svobode, rasti in napredka na vseh področjih narodnega zivljenja. Tega ne more preprediti nobeno nasilje.

Slovenski narod pa bo ta cilj dosegel le v edinosti in skupnem prizadevanju vseh Slovencev v domovini, v za mestvu in v zdomstvu.
-erne.

M E J N I K I

V NOVEJŠI SLOVENSKE ZGODOVINI

Spodbudna znamenja na trnjevi slovenski poti v nepretrgani borbi za slovensko ozemeljsko združitev, osebno in narodno svobodo, samostojnost, mednarodno priznana državo Slovenijo:

- PROGRAM Zedinjene Slovenije 1848,
- PREŠERNOVA zavrnitev ilirizma,
- LJUDSKI tabori 1860-1870,
- MAJNIŠKA deklaracija 1917,
- "IZJAVA" slovenskih kulturnih delavcev, 49 po številu, z izjemo vidnega pesnika Otona Zupančiča, zahtevajoč avtonomijo slovenskega ozemlja, leta 1921,
- "SLOVENSKA deklaracija" tudi "punktacije" imenovana, leta 1932.

Na tem mestu bi bila lahko omenjena tudi leta 1941 ustanovljena O.F., če je nebi v Moskvi izšolano komunistično vodstvo zapeljalo v internacionalno Stalinistično mrežo, ki je s svojo revolucijo, pod krinko NOB povzročila slovenskemu narodu nepopisno škodo in žrtve. Zato slovensko komunistično medvojno in po vojno nesmiselno strahovanje in pobijanje ne moremo šteti v novejši slovenski zgodovini med ostale slovenske resnično vzpodbudne mejnike. Častna izjema pri tej negativni oceni so pa tisti idealisti, ki so se hoteli boriti le proti fašizmu in nacizmu, sovražnikoma slovenskega naroda, in reševati notranji politični in gospodarski ustroj z glasovnicami na voliščih, ne pa s puškami, naperjenimi proti lastnim bratom, na moriščih.

Manj poznani ali manj priznani, a po našem skromnem mnenju tudi važni v borbi za slovensko samostojnost, so pa bili še naslenji mejniki:

- PRISEGA slovenske dijaške mladine, Slovenske dijaške zveze, na Slomškovem grobu v Mariboru, leta 1939.
- USTANOVITEV slovenske vojske - domobrancev, - ki predstavljajo spontani množični upor proti mednarodnemu komunističnemu nasilju, med zadnjo svetovno vojno. Gverilske partizanske enote so sicer v začetku imele slovensko poveljstvo (čeprav kape z rdečo zvezdo!), pa so ga bili kmalu prisiljeni zamenjati z srbo-hrvaščino. Ta je ostala uradni jezik vsa štiri desetletja (z vsemi znanimi krilaticami) in doživela končno splošno ogorčenje vseh zavednih Slovencev na znanem procesu, ko so v slovenski Ljubljani sodili Slovencev protiustavno v srbohrvaščini.
- PRVA "Slovenska izjava" junija 1943, ki je postavila za politični cilj slovenskega naroda lastno državo z ozemljem, ki nam narodnostno, gospodarsko in varnostno pripada. Prvo "Slovensko izjavo" je kljub okupatorjem in komunistični tiraniji podpisalo kakih 200 razumnikov, javnih delavcev, županov in drugih vidnejših Slovencev.
- Slovenski ljudski blok, ustanovljen poleti 1944, je misel o neodvisni slovenski državi v bistvu prevzel, ter jo po končani vojni ponesel v svobodni svet,
- Akcijski odbor za samostojno in suvereno slovensko državo, usanovljen v začetku

Dalje na str. 4

Koga ste videli prej, Cindy ali njen družabnik?

"Večina časa, moja nemožnost je samo del mojega življenja ki jaz ravnam z njim. Jaz sem popolnoma sposobna in lahko uporabim druge možnosti da napravim nekaj, ker nemorem uporabiti moje oči."

Cindy se opiše kot vesela in zadovoljna oseba ki je ponosna v svojo

samostojnost. Ona najde svojo službo in druge zanimive stvari, na primer petje in cerkvenem zboru, jo drži zaposlena.

Kakor 937,000 druge odrasle ljudje v Ontariju, Cindy ima nemožnosti, ampak Ona ne bo dovolila da bi njene vidne nemožnosti ustavile njo. Torej, zakaj bi mi?

Imate Vi odprti pogled?

Za angleški plakat pišite na:
Ontario Office for Disabled Persons,
700 Bay Street, 16th Floor,
Toronto, Ontario M5G 1Z6

Office for
Disabled Persons
Remo Mancini, Minister
Ontario

Za prevod odgovarja agencija

BITI ČLAN HRANILNICE JE V KORIST TEBI
IN V POMOČ PRIJATELJU

SLOVENSKA HRANILNICA IN POSOJILNICA
JANEZA E. KREKA V TORONTU

Vam nudi vrsto bančnih uslug. Pogoji za raznovrstna posojila so zelo ugodni. Obresti na hranilne vloge so konkurenčne.

PREMISLI - POSTANI ČLAN

URADNE URE

646 EUCLID AVENUE

TEL. 532-4746

PONEDELJEK - SREDA
TOREK, ČETRTEK, PETEK
SOBOTA

10 a.m. - 4 p.m.
10 a.m. - 8 p.m.
10 a.m. - 1 p.m.

747 BROWN'S LINE

TEL. 252-6527

TOREK
ČETRTEK, PETEK
SOBOTA

5 p.m. - 8 p.m.
1 p.m. - 8 p.m.
9 a.m. - 12 noon

Nadaljevanje s str. 3

1. 1948, je s številnimi spomenicami seznanjal zavezniške vlade in Združene narode z novimi slovenskimi narodnimi težnjami in cilji.

DRUGA "Slovenska izjava" iz l. 1950, katero so podpisali številni Slovenci po vsem svetu, je bila na pobudo prof. dr. C. Žebota v imenu "Akcijskega odbora za samostojno in suvereno slovensko državo" v obliki prve knjige "Izjav" izročena ameriškemu "Odboru za svobodno Evropo". Uvod v to knjigo pravi med drugim:

"To izjavo so podpisali slovenski politični emigrantje, ki hočejo, da bo bodočnost njihove domovine, bodočnost svobodnega ljudstva, ki si bo samo krojilo svojo usodo pod lastno narodno vladno v okviru široke zveze svobodnih in enakopravnih narodov Srednje Evrope. Iz tega vzroka podpisniki ne odklanjajo le sedanjega totalitarnega režima nad Slovenijo, temveč so nasprotni vsakemu pri silnemu nadaljevanju Jugoslavije po osvoboditvi."

- 25. junija 1950 je izšla v Chicagu, Z.D. prva številka časopisa "Slovenska Država", ki je nasledila "Slovensko pravičo" z utemeljitvijo: **LASTNA SLOVENSKA DRŽAVNOST JE NASHA PRAVICA!!!**

- SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE, ustanovljeno 6. in 7. avgusta 1955 v Torontu, Kanada, z znanimi "sklepi" torontskega posveta, ki obsegajo 12 točk. Prva točka pravi: "Slovensko državno gibanje je pokret, ki hoče priboriti slovenskemu narodu uresničenje njegove naravne pravice do lastne državnosti in to v nič manjšem obsegu kot jo bodo uživali drugi svobodni evropski narodi."

- SLOVENSKO DRŽAVNO GIBANJE, ustanovljeno 6. in 7. avgusta 1955 v Torontu, Kanada, z znanimi "sklepi" torontskega posveta, ki obsegajo 12 točk. Prva točka pravi: "Slovensko državno gibanje je pokret, ki hoče priboriti slovenskemu narodu uresničenje njegove naravne pravice do lastne državnosti in to v nič manjšem obsegu kot jo bodo uživali drugi svobodni evropski narodi."

- SLOVENSKI PREPOROD 1988. Zgodovina bo pričala, da je to leto bilo prelomnica v odločnosti Slovencev braniti svoje narodne pravice. Množične demonstracije v Ljubljani, spomenice in izjave slovenskih izobražencev, kulturnikov, pisateljev, cerkvenih in verskih predstavnikov za mir in pravičnost, pisanje mladinskih revij, ki zahtevajo pluralistično družbo in še posebej znano vseljusko čutenje da bi se Slovenci radi svoje pridnosti in sposobnosti v Evropski skupnosti počutili udobno. Iz tega prepričanja je privrela tudi junaška, vse pogostejša zahteva po **SUVERENI SLOVENSKE DRŽAVI**, katere odmev je dosegel celo zasedanje evropskega Parlamenta v Strassburgu. Nova mentaliteta mednarodnega sodelovanja, ki ga narekuje nujnost gospodarskega razvoja, sili Slovence, da se z vso resnosjto pogledajo v študijo te alternative.

Vsak narod v Evropi hoče isto mero osnovne državne samostojnosti, kot jo bodo uživali v novem okviru drugi narodi. **TUDI SLOVENCIM NE ZAHTEVAMO NIČ VEČ, NIČ MANJ**, z edinim pristavkom, da se zavedamo, da je svoboda narodov in njih miroljubno sodelovanje lažje izvedljivo v širših zveznih tvorbah, kot pa v ožjih. In to dvoje je jedro "TORONTSKIH SKLEPOV". TO je tudi Slovensko državno gibanje. Tako pred 33 leti, tako danes, v letu 1988!

(Informacije povzete iz arhiva Slovenskega Državnega Gibanja)

V A B I L O

Namesto običajnega proslavljanja 29. oktobra, dneva slovenske neodvisnosti, bomo letos obhajali ta dan s sv. mašo, ki se bo brala v cerkvi Marije Pomagaj na Manning Ave. v Torontu, za božjo pomoč pri reševanju težke stiske, ki jo doživlja danes slovenski narod,

V SOBOTO,

10. DECEMBRA 1988

OB 9. URI ZJUTRAJ

Pridružimo se molitvam slovenskih vernikov, ki molijo v isti namen po ljubljanskih in drugih cerkvah Slovenije.

SLOVENCIM, pokažimo enotnost in v duhu združeni po celem svetu prosimo Marijo Pomagaj na Brezjah za uresničenje naših narodnih pravic in zahtev.

Letos obhajamo tudi štiridesetletnico prihoda prvih slovenskih političnih emigrantov v Kanado. Zato se bomo Bogu pri tej masi zahvalili tudi za milost, da nam je naklonil zavetišče v tej svobodni, demokratični deželi.

SLOVENSKO - KANADSKI SVET.

1918 - 1948 - 1988

ŽUPNIJSKA HRANILNICA in POSOJILNICA "SLOVENIJA"

Vam nudi razne finančne usluge: Posojila za hiše, avtomobile, potovanja, študij itd. Vaši prihranki pa se obrestujejo po najvišji možni stopnji.

**POSLUŽITE SE NAŠE SLOVENSKE
FINANČNE USTANOVE!**

URADNE URE

na 618 Manning Ave. Toronto	Tel.: 531-8475
Torek - sredo	10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek	10 a.m. - 8 p.m.
Sobota	10 a.m. - 1 p.m.
na 739 Brown's Line, Toronto	Tel.: 255-1742
Torek - sredo	10 a.m. - 3 p.m.
Četrtek - petek	1 p.m. - 8 p.m.
Sobota	10 a.m. - 1 p.m.
v Hamiltonu pri sv. Gregorju Velikem	Tel.: 561-9952
Vsak petek od 4h do 8h zvečer.	

Sobota od 10 a.m. do 1 p.m.

Od prijatelja in dolgoletnega naročnika smo pred kratkim prejeli priložen, za našo zgodovino nadvse važen dokument, s spremnim pismom. Pošiljatelju se za to njegovo gesto iskreno zahvaljujemo, našim bralcem pa posredujemo ta edinstveni dokument v naravni velikosti, da ga bodo lahko dali v okvir v svojih domovih.

Vaše c. k. veličanstvo!

Euerer k. k. Majestät!

U najvišjim razglasu 25 maliga travna t. l u 4ta §. je usem narodam avstrijanskiga cesarstva obljubljeno, de se jih narodnost in jezik ne imata pritiskavati. Prepričani, de naša narodnost in jezik se ne moreta razviti, če Slovenci rastreseni ostanejo in če se jih jezik u šole in u kanclije ne uvede, prepričani dalje, de zjedinenje slovenskih krajev z nemško zvezo ne samo našo narodnost u nevarnost bi pripravilo, ampak tudi celo cesarstvo oslabilo, smo mi podpisani Slovenci na svetli prestol vašiga c. k. veličanstva sledeče prošnje položili:

1. de bi se u treh gubernijah: ljublanaki, ~~graski in~~ terzaski rastreseni slovenski narod u eno kraljestvo pod imenam „Slovenija“ z svojim deželnim zboram sklenil;
2. de bi se slovenski jezik u šole in u kanclije uvedel; in
3. de se Slovenija z nemško zvezo ne zjedini.

V. Ljubljani 14. velj. travna 1848.

Keršnik Poldek
 Toza Bonc
 Franc Cegnar
 Franc Garbajnc
 Franc Hemelj
 Marija Citterer
 Franc Kladič
 Franc Jeran
 Franc Jeriša
 Franc Vouk

Durch Patent vom 25. April l. J. §. 4 wird allen Volksstämmen der österreichischen Monarchie die Unverletzlichkeit ihrer Nationalität und Sprache gewährleistet. Da nun wir unterzeichnete Slovenen überzeugt sind, daß die Entwicklung unserer Nationalität und Sprache nicht möglich ist, wenn der slovenische Volksstamm im Zustande der Zerstückelung and die slovenische Sprache von Schule und Amt ausgeschlossen bleibt, da wir ferner überzeugt sind, daß die Einverleibung der slovenischen Gebietstheile in den deutschen Bund nicht nur unsere Nationalität gefährden, sondern auch die ganze Monarchie schwächen würde, so wagen wir es, an den Stufen des erhabenen Thrones Euerer k. k. Majestät folgende Bitten niederzulegen:

1. daß der politisch zerstückelte Stamm der Slovenen in den Gubernien Laibach, ~~Gras~~ und Triest zu einem Königreiche „Slovenien“ mit einem besonderen Provinzial-Landtage vereinigt;
2. daß die slovenische Sprache in Schule und Amt eingeführt; und
3. daß Slovenien dem deutschen Bunde nicht einverleibt werde.

Laibach den 14. Mai. 1848.

Janes Pogorelec
 Alois Bajec
 Jaka Hren
 Lovenc Potočnik
 Juri Oblak
 Jeralla Lohar
 Franc Paucoff
 Joze Jeran
 Janes Vidic

Miha Jareb
Janez Prastelica
Nace Dobbinj

Karl Hoffmann
France Rustaveich

Tone Holman
France' Jančar
Peter Rajakovič
Janez Zhernej

France Krahovec
Jaka Labuhovic
Franci Cegnar

Matise Baab
Martin Larnik
Heinrich Gormez

Tone Jančar
Tine Komar
Janez Troha

Mirko Hribar
Flaina Vaschnitau
Bogomir Bruner

Franc Keidlj

Franc Laikner

Amal Angličič

Cyanc Jančar

Bosmagb Nardoz

Janez Romej

Andry Janar

Janez Vouk

Janez Pfeffer

Martin Ebert

Ernest Martnauk

Franci Povše

Bogomir Hoeger

Martin Kragh

Josef Purkin

Janez Smid

Genov Gregor

Franci Jančič

Jac. Pustolnik

Joh. Zoppf

Viktor Ačin

Guo Aohleff

Wolfgang Komar

Franz Gregel

Milica Premad

Janez Preschely

Mart. Mohar

Janez Sveth

Janez Strach

Marka Honikmanj

Janez Kraus

Porcijak Wolker

Janez Forstner

France Charly

Dragomir Feyberger

Jadina Murgelj

Loza Milčker

Emil Chertek

Tone Tomc

Herman Štanič

Nace Krenj

Valant Rožič

Tone Nadrada

Luka Svetič

France Zeravica

Janez Hajec

Jos. Duvic

Andrej Pavlič

Jernej Jaklič

Jernej Ivanec

Wilho Kovac

Melchior Turnar

Nace Boharic

Luka Svetič

Jilo. Shenik

Jos. Aljančič

Val. Puzar

Janez Forstner

Ant. Rožina

Vinč. Burger

Jr. Rajfer

Jr. Imšič

Met. Hiti

CENJENEMU UREDNIŠTVU SLOVENSKE DRŽAVE:

V času, ko se Slovenci še vedno, in posebno danes, zopet bore za svoj obstanek in pravice je prav in primerno, da se spomnimo enega prejšnjih poskusov slovenskega naroda pridobiti si svobščine, poskus, ki se je odigral točno pred stoštiridesetimi leti. Jos. Apih je v svojem delu SLOVENC I N 1848. LETO, (na strani 89) omenil prošnjo, ki so jo zavedni Slovenci podpisali maja tega leta. To listino, ki zahteva:

1. da se slovenski narod raztresen po treh gubernijah, namreč v ljubljanski, graški in tržaški, združi v eno kraljestvo pod imenom " S L O V E N I J A " s svojim lastnim deželnim zborom; dalje,

2. da se slovenski jezik v šole in urade uvede; in

3. da se Slovenija z nemško zvezo NE zedini;

iz neznanega vzroka ni mogoče brez izrednih težkoč najti v dunajskih arhivih, vključno v državnem arhivu, kjer bi bilo pričakovati, da se ta dokument nahaja.

K sreči je EN IZVOD te, za slovensko zgodovino tako važne listine V PRIVATNIH ROKAH in Vam tako morem poslati kopijo za priobčenje v Slovenski Državi.

Vdani,

M.K.

Ganite jih, otrebite mah domovine do jedra,
Dvignite srčno zaklad slovenskiga dna in uma,
Biti slovenske kervi bodi Slovenca ponos!

Martin Semrajc, pravdoslovec,
A. Globočnik, pravdoslovec.

** Pridržani sostavek smo iz Dunaja prejeli, ko so bile Novice za preteklo sredo že natisnjene. Nadjamo se, da tudi danes prepazno ne pride. Sicer pa današnji list na znanje da, da tudi mi Krajnici ne spimo, ampak de se poganjamo za slovenske pravice. Čeravno ne tako glasno, kakor nekteri želé, pa vunder enako goreče kakor drugi.

Vredništvo

** Izgovor, de naš jezik se ni za kancelije, je prazin izgovor, in zamore le od taci h priti, kteri ga ne umejo govoriti, in nimajo volje se ga učiti.

Pisatelj.

Poziv skupine slovenskih intelektualcev na Dunaju, objavljen v Kmetijskih in rokodelskih novicah, 12. aprila 1848. Do danes objavljeno že večkrat v historični literaturi.

USODNO LETO 1848 IN ZAMUJENI CAS

Zamisel zedinjene Slovenije, ki je v revolucionarnem letu 1848 zajel slovensko izobraženstvo in meščanstvo je bila kmalu zatrta pod Bachovo diktaturo, toda čez kako desetletje je znova prišla na dan na narodnih taborih, ki so zajeli vse slovensko ozemlje in privabljali na tisoče množic. Taborsko gibanje je resno ogražalo takratno nemškutarstvo, ki je prevevalo avstrijsko oblast, zato je tabore po nekaj letih prepovedala.

S tem je izginila s političnega odra tudi zamisel o zedinjeni in suvereni Sloveniji, kakor je bila prvotno zamišljena. Zaradi hudega političnega pritiska velenemštva si je slovensko izobraženstvo iskalo širšega zaveznitva, predvsem pri Cehih, odkoder je na slovenska tla zaneslo panslavizem, in se pri Hrvatih, odkoder je prišel ilirizem oz. jugoslovenstvo. Vsa ta desetletja po omenjenem revolucionarnem letu je Raevskij, poslanik Rusije na Dunaju, s stiki in večjimi ali manjšimi podporami že usmerjal ideje številnih avstroslovenskih izobražencev, tudi slovenskih, kakor izhaja iz gradiva, katerega je objavila ruska zgodovinarica Curkina (1975). In pisatelj Fran Levstik je svoje članke po obisku pri knezu v Beogradu pisal že v spakedrani "jugoslovanščini" (kar slovenski javnosti zamolčujejo).

Plemenito zamisel Slomska o krščanskem zedinjenju z Vzhodom po vzoru svetih bratov Cirila in Metoda so iztirili v panslovansko idejo, v cirilmetodovstvo, s katerim so spodrinili vsakršno čiščenje domačih svetnikov, apostola Karantanije sv. Modesta, ali sv. Heme in sv. Domicija na. Kar se zdaleč ni mogel biti namen Slomska, se manj pa obeh svetih bratov. In pri tem smo se danes, ko se pokristjanjenje Slovencev, oz. Karantancev prikazuje kot zasuznjenje po nemstvu.

Pogledi slovenskega izobraženstva so bili preusmerjeni na vzhod, na "lux ex oriente". Prvotna Karantanija naj bi bila le nekakšen odsev ali poskus neke državnosti. Zatem, da smo Slovenci padli pod nemško gospodstvo, v suženjstvo, seveda s pokristjanjenjem, ki ni prišlo v duhu blagega misijonstva, temveč bolj ali manj nasilno. Iz tega zgodovinskega suženjstva ga je treba končno rešiti, mu oskrbeti pravo narodno Cerkev, katere izročilo naj bi ohranilo le vzhodno krščanstvo, pravoslavje.

Prepojitev slovenske krščanske misli s panslavizmom in vzhodnim misijanstvom je pomenila idejno zmago panslavističnih liberalcev in t.i. narodnjakov nad slovenskim katoliškim taborom. Odslej se je vsa slovenska napredna miselnost usmerjala po vzhodnjaskih poteh. Mislec in filozof Mahnič, ki je ostro nasprotoval liberalizmu in panslovanstvu in zlasti še propagandi za pravoslavje, je bil izbran za grešnega kozla, na katerega se je zlivala po časopisju liberalna gnojni-

ca. V tej luči ga prikazujejo še danes.

Toda liberalno, panslavistično usmerjeno časopisje ni moglo izhajati samo od sebe. Za izhajanje je bil potreben denar in ta je res pritekal: ruski rublji so priromali menda vse do Ljubljane in Trsta, kakor je pisal list Slovenec. Obzorniki Slovanski svet in Slovan ter še nekateri so izhajali s podporami iz Moskve. Ali so prihajali tudi ze dinarji iz stare Srbije, ni mogoče jasno ugotoviti, ker je njen arhiv v Beogradu za javnost še vedno zaprt.

Da se je slovenstvo leta 1848 prebudilo v novo stvarnost in razvilo potem sodobne oblike narodne zavesti, je bil sicer izreden dogodek. Usodno pa je bilo po tem letu to, da je nasa javnost morala sprejemati posledj nenehno neke odreševalne modele, ki so bili posneti po tujih ideologijah, v katere so stapljali slovensko identiteto: ne le v panslovanstvo in jugoslovanstvo, tudi v nemškutarstvo, ki se je zlasti na Koroškem z uspehom ponujalo kot alternativa nasproti panslovanstvem porenju. Koroško slovenstvo se je ponemcevalo, kar niti ni čudno, saj je bilo v nenehnem stoletnem stiku z nemstvom z njim bolj povezano kakor pa s panslovanstvom in jugoslovanstvom. Koroški Slovenec se je raje odločil za ponemčenje kot za pojugoslovanjenje, ki mu je ostajalo slej ko prej tuje.

Zakulisni krogi, ki so podpirali panslovansko gibanje, so poskrbeli, da prava slovenska identiteta nikoli ni prišla do izraza. Ostajala je nekako nedorečena, na ravni folklorne. Pokristjanjenje je bilo, kot omenjeno, prikazano kot zasuznjenje, ustaličevanje koroških vojvod kot nakakšna folklorna predstava namesto kot ustavnopravno dejanje. Po unitarizmu uzurpirano slovensko zgodovino pisje je tajilo obstoj slovenskega prava v Karantaniji. Že zgodovinar Fr. Kos je navajal (Gradivo III), da viri govore o nekem slovenskem pravu (institutio sclaveniva), toda tega ni poglobljalo. Kakor tudi nobeden za njim, razen zgodovinarja J. Mala po prvi vojni, ki je vodil ostro polemiko z unitarističnim zgodovinarjem Hauptmanom, in po njem z B. Grafenauerjem, ki sta zanikala obstoj vsakršnega prava v Karantaniji, kjer naj bi nad menda zasuznjenim slovenskim narodom veljala samo "lex Bagoariorum" (bavarsko pravo).

Kdo ne pozna znamenite knjižice z naslovom "Odsotnost slovenske državne misli v prevratu 1918", ki jo je v začetku 70-ih izdal slovenski zdomski zgodovinar France Dolinar v Buenos Airesu? In kaj bomo v njej? - Ob koncu prve svetovne vojne je bil celo kulturni odsek t.i. narodne vlade v Ljubljani prepričan, da naj slovenski jezik ostane "za sedaj" v rabi, ker je edini, ki ga ljudstvo pozna. Prihodnost pa da pomeni pojugoslovanjenje.

Zakulisne sile, od unitaristov do panslovanskih romantikov, pa nemškutarjev, odkritih in prikritih, so vse do danes preprečevale, da bi se razjasnila resnica o slovenski politični in narodni zgodovini. Šolske knjige in programe so prepojili z idejo hlapcev in dekel, opiraje se na Cankarja, ki pa je opisoval le stanje kapitalistične dobe na prelomu stoletja, ne pa slovenske zgodovine. Pisanje proti slovenskemu narodu in proti njegovi zavesti je prinašalo karijero, zavzemanje za slovenstvo pa životarjenje.

Celo slovenska akademija je morala unitaristu Hauptmannu za njegovo 80-letnico (1967) izdati poseben zbornik v počastitev. Počastitev ponarejevalca zgodovine, ki je prav z divjaskimi metodami, povzetimi po nemškutarskem

Dalje na str. 10

OD 23 VIII 1939
DO 22 VI 1941

Gornje obdobje je za svetovno komunistično gibanje najtežje obdobje. Prvi datum označi nemško-sovjetsko pogodbo med Stalinom in Hitlerjem o nenapadanju in o razdelitvi Poljske in Baltijskih narodov. Baltijski narodi v SZ javno zahtevajo podrobnosti in odpravo posledic tega sramotnega dogovora. Dogovor je dal možnost Hitlerju tvegati svetovno vojno, ker je imel hrbet na vzhodu zasiguran. Stalin je upal, da se bodo zapadne sile izčrpale v taki vojni, kar bi dalo velike možnosti komunistom. Za evropske komuniste je bila dilema težka, ker so morali obsojati zapad ne pa nemške diktature s katero so celo morali sodelovati. Maurice Thores, vodja francoske KP je v tem obdobju dezertiral, njegovi tovariši so sabotirali vojno produkcijo.

Za slovenske komuniste je to bilo obdobje sodelovanja z Nemci-okupatorji. Ponujali so se celo v njihove službe (Jože Vilfan in drugi!), to je doba anti-imperialistične fronte, na perjena proti zaveznikom. Pri tem si velja zapomniti, da je Slovenija v tem času že bila okupirana!

Da je SKP šlo izključno za Sovjete, ne pa za kako NOB, najbolj razkrije datum njihovih akcij, ki so začele šele po 22. juniju! Zadnje čase se poskuša lažno postaviti ustanovitev kamuflačne OF pred gornji datum, vendar brez uspeha, ker vsi razpoložljivi dokumenti govore drugače.

... sodno leto ...

Nadaljevanje s str. 9

zgodovinarju Peiskerju, odmerjal Slovencem sramotno vlogo hlapčevstva, in Karantanijo še za tisto obdobje, ko naj bi bila po splošnem mnenju še svobodna, postavil pod vladno Hrvatov. No, in takšen človek si je "zaslužil" posebno priznanje ljubljanske SAZU, da ga je počastila z izdajo zbornika!

Žal se pri nas v zdomstvu nihče ni bavil posebej z odkrivanjem zakulisij, izza katerih so ponarejali podobo slovenske zgodovine za unitaristične namene. Ob današnjem hotenju po slovenski suverenosti se tako zdomska inteligenca, kot tudi po marksizmu in elitizmu zdresirana izobraženska garnitura v Sloveniji obnaša vsled tega zmedeno. Razni kulturni barda, kakor recimo Zlobec, ter ministri, n.pr. Kmecel - da ne govorimo o politikih - vidijo identiteto slovenskega naroda po sto letih idejnega kastriranja, hote ali ne, samo v kulturi. Od Trubarja dalje - ker je bil protestant. Če bi bil katoličan, bi ga v prid lastne karijere zamolčali. Predstavljati samo "kulturne" zahteve, pa je tudi pametno (človek nikoli ne ve?); ob toliko političnih zapornikih in po travmah Golega otoka je politika še vedno nevarna.

Po vsem tem se nam ni čuditi, da Slovenci svoje politične zgodovine "nimamo". Tako zelo smo pač "kulturni"! V takšnem zastrašenem vzdušju, v večni skrbi ne le za karijero, temveč sploh za delovno mesto, imajo zakulisne sile kaj lahko delo. Uklonijo si lahko, kadar hočejo, tudi znanost, ki prihaja z ljubljanske univerze in jo obrnejo v protislovensko smer. Naivna javnost pa mora seveda znanstvenim ugotovitvam verjeti.

Od nekdanje zamisli zedinjene Slovenije ni ostala po vsem tem niti skorja več. Razni katoliški naprednjaki in krščanski socialisti vedno uporabni za pripravo, morajo nenehno razkrivati slovenski klerikalizem. Kruta zamenjava za nekdanje mladostno romantične sanje o Sloveniji. Tako se mora danes razprodajati slovensko izobraženstvo, če se hoče preživljati.

Nadrobnejša raziskava zavožene slovenske misli po 1848 bi prinesla gradiva za celo knjigo. Slovencem so izkazili njihovo preteklost, politično in kulturno resničnost. Vprašanje je, ali si jo bomo znali spet odkriti? Ali pa nas je mednarodna družba že tako pritegnila, da se po toliki propagandi o tretjem svetu in neuvrščeni (dokaj smotrna manipulacija) čutimo predvsem del sveta in ne več Slovence? V resnici pa bi pred svetom nekaj pomenili samo kot del Slovenij. Tiste Slovenije, katere zamisel je bila najavljena že 1848, a je ostala nedorečena.

Frank A. Laurin.

NAZNANILO

Te dni izide težko pričakovana knjiga prof. dr. Cirila Žebota

NEMINLJIVA SLOVENIJA

Čez 500 strani obsegajoča knjiga je prvi povojni primer nemarksiističnega prikaza novejši slovenske zgodovine, začeti s Majniško deklaracijo v prvi svetovni vojni (30. maja 1917).

Po čudnem naključju je tiskanje zaključka Žebotove knjige ravno še ujelo presenetljivo izjavo, ki jo je dal ameriskemu dnevniku (THE WALL STREET JOURNAL, 7. sept. 1988) dr. Janez Stanovnik, predsednik Predsedstva SR Slovenije. V njej je ta najvišji ustavni predstavnik današnje slovenske republike poudarjeno zatrdil, da Slovenija že prehaja iz povojne "orwelljanske družbe" -- katere "celotni strukturi se je uprla slovenska mladina" -- v "jeffersonsko demokracijo kot vladavino ljudstva, prek ljudstva in za ljudstvo". Če se bo ta neverjetna napoved iz Ljubljane izkazala za resnično, bo z njo označen začetek povsem nove slovenske dobe, ko bo slovenski narod v svoji slovenski državi končno demokratično vladal samega sebe.

Ker je bil prof. Žebot neposredni udeleženeec in priča mnogih dogajanj, ki so predmet NEMINLJIVE SLOVENIJE, je znaten del knjige obdelal v okvirih svojih doživetij, ki pa jih je skrbno spopolnil z dokumentarčnim gradivom in z natančno pomensko analizo. Knjiga pa se ne odlikuje le po svoji izredni vsebini, temveč je tudi privlačno čitljiva.

NEMINLJIVA SLOVENIJA izide pri Mohorjevi v Celovcu, kjer jo je moč naročiti po letalski pošti. Cena knjige (z vračunano postnino) znaša \$20 za broširani izvod v kartonskih platnicah in \$30 za trdo vezani s slikovitim ovitkom.

Sledeča naročilnica omogoča takojšnjo nabavo knjige. Odrežite jo, izpolnite in podpisite ter po letalski pošti odpošljite na Mohorjevo v Celovec. Po potrebi napravite fotokopije naročilnice za svoje prijatelje in znance. (Za naročnike iz Kanade znaša cena 25 Kan. \$ za broširani izvod in 35 Kan. \$ za trdovezani.)

NAROČILNICA

Datum:

Mohorjeva knjigarna
Viktringer Ring 26
9020 Klagenfurt (Ktn)
A U S T R I A (Europe)

S priloženim denarnim nakazilom (\$) naročam po letalski pošti (en, dva) izvod (a, ov) knjige prof. dr. Cirila Žebota NEMINLJIVA SLOVENIJA.

Podpis:

Točen in čitljiv naslov:

DRŽAVA SLOVENIJA?

Revija Time (nov. 7. 1988) prinaša med svetovnimi novicami kratko poročilo o Jugoslaviji, predvsem o Sloveniji. Tako-le piše: "Zaenkrat še ne korakajo po ulicah, toda 2 milijona Slovencev je začelo govoriti o secesiji od Jugoslavije. Celo nekateri komunisti-reformisti govorijo o tem. Razlogi zato so naraščajoči srbski nacionalizem in neučinkovita zvezna vlada. Neki ljubljanski novinar je dejal: "Vedno več Slovencev začenja verjeti, da smo obsojeni na smrt skupno z drugimi, če ostanemo v Jugoslaviji".

Vprašanje samostojnosti Slovenije je samo še vprašanje generacij

kandidat za člana predsedstva SRS

IGOR BAVČAR

SLOVENSKA IZJAVA

Vskladu z naravnim hotenjem slovenskega naroda po svobodni narodni bodočnosti postavlja ta izjava sledeče zahteve za doseg tega cilja:

Združena Republika Slovenija, prosta vsake zunanje nadvlade in notranjega samodržstva.

Kantonalna zveza Republike Slovenije s Svobodni tržiškim ozemljem, ki bo končala prepire za ta nedeljivi prostor na severo-vzhodnem Jadranu in s tem omogočila, da bosta Trst in njegovo naravno zaledje — Slovenija — obnovila svojo skupno gospodarsko vlogo v srednje-vzhodni Evropi.

Avtonomno članstvo te republike v taki zvezno urejeni Evropi kakor jo bodo prizadeti narodi vzajem sprejeli kot najbolj primerno, da služi njih svobodi in blagostanju ter skupni varnosti pred komunizmom in kakršnimkoli totalitarnim ali imperialističnim sistemom.

Besedilo Slovenske Izjave 1950 ne vsebuje novega programa. V bistvu samo obnavlja slovenske narodno-politične točke, ob katerih se je borbena Slovenija spontano zedinila ob začetku trojne okupacije 1941, ki je grozila Slovenijo uničiti, ako bi nazi-fašistične sile Osi bile zmagovite, in ki je namesto te največje tragedije, ki bi nas bila mogla zadeti, pahnila Slovenijo v suženjstvo komunistične strahovlade. To drugo zlo, ki je padlo na nas, je toliko manjše od prvotno grozečega, ker nas kot naroda ni uničilo in ker nam ostaja upanje na svobodno življenje.

iz arhiva Slovenskega Državnega Gibanja

EUROSLOV - REALITY srl

Cav. LEVSTIK VINKO
Amministratore unico

Sede Legale in Roma:
Via Statilia, 23 - 00185 Roma - Tel. 06 7590382

Sede secondaria in Gorizia:
Corso Italia, 63 - 34170 Gorizia - Tel. 0481 82186

Cod. Fisic.: 07890350585 / Numero Partita IVA: 07890350585

Gorica, 1.10.1988

SPOROČILO SLOVENSKEMU TISKU V SVETU

Cilj:

Skupni slovenski gospodarski prostor

Podpisani sporočam rojakom, da sem ustanovil družbo:

EUROSLOV-REALITY, ali po naše EVROPSKA SLOVENSKA STVARNOST; s sedežem v Rimu.

EUROSLOV-REALITY, Via Statilia 23, Roma 00185

Podružnica v Gorici: EUROSLOV-REALITY, c/o Palace Hotel,

Corso Italia 63, 34070 Gorizia

Namen ustanovitve EUROSLOV-REALITY:

- Odkriti ves slovenski gospodarski potencial v svetu, se med sabo povezati in sodelovati. Več o tem v glasilu "SODELOVANJE", ki bo glasilo slovenskih gospodarstvenikov in podjetnikov v svetu.
- Posredovati informacije za nakup hiš, stanovanj ali investicij v podjetja v zamejstvu, na Primorskem in Koroškem.
- Odpreti mali slovenski hotel "SLOVENIJA" v Rimu.

LV/pi

Administrator družbe
Levstik Vinko

KNJIGE IN REVIJE

Marko Kremžar, **STEBRI VZAJEMNOSTI**. Založila kreditna zadruga S.L.O.G.A. v Buenos Airesu, 1988, 197 strani.

Knjiga ima naslednje posvetilo:

Ob vstopu v svojo 35-letnico, za 40-letnico naše naselitve v Argentini in ob 70-letnici smrti očeta slovenskega združenstva dr. Janeza Evangelista Kreka poklanja Kreditna zadruga SLOGA v Buenos Airesu knjigo dr. Marka Kremžarja "Stebri vzajemnosti" svojim članom in vsem Slovencem po svetu in v domovini v razmišljanje.

V obsežnem uvodu (16 strani) označi Zorko Simčič kot značilnosti najnovejšega dela dr. Kremžarja poudarek na zahtevnosti, optimizmu ("vzdušje iniciativnosti") ter poudarek na teoriji pred prakso. Omenja tudi kot neznačilno za gospodarstvenika, da ni posvetil posebnega poglavja potrošniški družbi, reševanju gospodarske krize s pomočjo ustvarjanja novih potreb v človeku.

Dr. Kremžar predstavlja bistveno v 24 sestavkih sistem solidarizma in ga prireja za sodobne in bodoče slovenske razmere. Deloma nakazuje tudi rešitve za prehod iz socialističnega v svobodno gospodarstvo, o čemer je pisal že obširneje v svojem delu Pot iz socializma. Vzajemnost opredeli kot "skrb in odgovornost posameznih članov občestva drug za drugega, predvsem pa za svoje najpotrebnejše" (str. 55). V delu

uporablja tudi izraze "sodelovanje", "solidarnost" in "solidarizem" (v Useničnikovi opredelitvi: Solidarnost...je harmonična sinteza egoizma in altruizma), ki pomenijo očitno bolj ali manj isto. Steber solidarizma je človek in središčni problem družbene ureditve je vprašanje, "kako okrepiti tudi središnje povprečnosti sodobne družbe rast podjetnih, razgledanih, samostojnih in odgovornih oseb, ki bodo globoko razumele in čutile solidarnost" (str. 143). Zanimiv je poudarek na "razsežnost navpičnosti". Dr. Kremžar sicer nikjer ne omenja Gardinija, toda prav to je način, ki ga je priporočal Gardini za premaganje navideznih protislovij (prim.: R. Čuješ, Družbena filozofija za dobo socializacije. Slovenska pot, XI, 1966). Celotna koncepcija solidarizma bi bila mnogo močnejša, če bi bila izražena v takem "novem prijemu", ker bi izgubila prizvok kompromisa med individualizmom in kolektivizmom. Dr. Kremžar tudi močno poudarja realizem, ker idealne družbe ni nikdar mogoče uresničiti (M. Djilas je skoval izraz "unperfect society"), ampak se ji je možno samo približevati. Na drugi strani pa ni podcenjevati moči idealov, ki nagibajo - kljub svoji neuresničljivosti - ljudi k nadpovprečnim naporom.

Kot s svojimi drugimi deli je dr. Kremžar podaril tudi s Stebri vzajemnosti slovenski skupnosti delo, ki ga je vredno resno premisliti in zaključke uveljaviti v lastnem življenju in delovanju.

dreš

VELIK MOZAIK ZA

ROMANOVO KATEDRALO

Pokojni slovaski podjetnik Stephen Roman je dal pobudo in je tudi največ prispeval za gradnjo veličastne katedrale Gospodovega Poveličanja v Markhamu (Ont). Katedrala je simbol vere 30.000 Slovakov vzhodnega obreda v Kanadi in jo je blagoslovil papež Janez Pavel II., ko je obiskal Kanado. Leta 1986 so ustoličili tri velike zvonove za njene tri stolpe. Zvonovi so bili vlti v Franciji. Letos pa je škof Mihael Rusnak blagoslovil velikanski mozaik (464 kv.m.), ki predstavlja Marijo z Detetom Jezusom. Mozaik, ki je sestavljen iz 5 milijonov kosčkov zlate, rdeče in modre barve, je zamislil torontski umetnik Igor Suhachev izdelalo pa ga je podjetje Fabiano Favret iz Italije. Zunanost katedrale je posneta po vaški cerkvi v Novem Ruskovem iz vzhodne Slovaške, odkoder je Roman izhajal. Katedrala bo dokončana koncem prihodnjega poletja. (Canadian Scene #1266)

M I R

Mir je postal abstrakt dvajsetega stoletja, stoletja krvi in nasilja.

Pri iskanju miru smo postali skeptiki, ker smo se odpovedali miru, ki bi ga morali v sebi nositi.

Ko je Kajn ubil svojega brata Abela, mu je Gospod dejal: "Kje je tvoj brat?" Odgovoril je: "Ne vem, mar sem jaz varuh svojega brata?"

Danes celotno človeštvo stoji pred istim vprašanjem: "Mar sem jaz varuh svojega brata?"

Mir je postal abstrakt dvajsetega stoletja, stoletja krvi in nasilja.

Kajn je ubil svojega brata Abela v kočevskem Rogu, v sibirskih gozdovih, na Kitajskem in v Kampučiji, v Vietnamu, v El Salvadorju in Nikaragvi, v Angoli in Mozambiye-u ...

Pa je dejal Gospod: "Kaj si storil? Glas krvi tvojega brata vpije k meni z zemlje! Zatorej bodi proklet, proč od zemlje, ki je odprla svoja usta, da je prejela iz tvojih rok kri svojega brata ..."

Mir je abstrakt dvajsetega stoletja, stoletja krvi in nasilja.

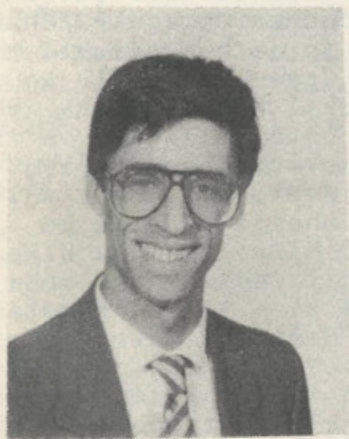
Sveča se ob sveči prižiga, za uničenje sveta je potrebna samo vžigalica ...

Prižigajmo svečo ob sveči, iščimo vsaj svoj mir, da bomo svetu prinesli pokojnost, da bo naša daritev daritev našega trpečega naroda Bogu prijetna.

Otmar Mauser

MLADI KANADČANI SLOVENSKEGA RODU SE UVELJAVLJAJO

Marcel Urban, CA, sin našega dopisnika Dr. Petra Urbanca, je po dolgoletni praksi odprl lastno pisarno za knjigovodstvo, davčne prijave in načrtovanje in finančne nasvete. Čestitamo!

MARCEL URBAN
Chartered Accountant

Čestitke Bibijani Čujec k imenovanju za docenta kardiologije na univerzi Saskatoon. Njeni v Bovcu in Kanadi.

JUDY BRUNSEK, director of promotions at McClelland & Stewart, has been named publisher of Quill & Quire, the monthly book-industry trade magazine.

Brunsek has been with M & S for three years; before that she worked with Prentice-Hall Canada. She starts her job at Q & Q at the beginning of December, when the fall book season cools down.

Q & Q's acting publisher-editor, Peter Lebensold, said that Brunsek's knowledge of and high profile in the Canadian publishing industry were important elements in her hiring.

Ani-Mariji Čujec čestitamo za odlično opravljeno diplomu znanstvenega inženirja telekomunikacijske elektronike. Hkrati pričakujemo, da bo tudi uspešna v postdiplomskem študiju. Njeni v Bovcu in Kanadi.

Čestitke Tomažu Čujcu za cumlaudatio-maximae, ta teden opravljeni magistririj iz mikologije, ki kot stipendist prezidenta USA začne prihodnji mesec z delom za doktorat na univerzi v Kaliforniji. Njegovi v Bovcu in Kanadi.

Moji spomini

na pok. Vladimirja Maukota! V Clevelandu, 17. junija 1988.

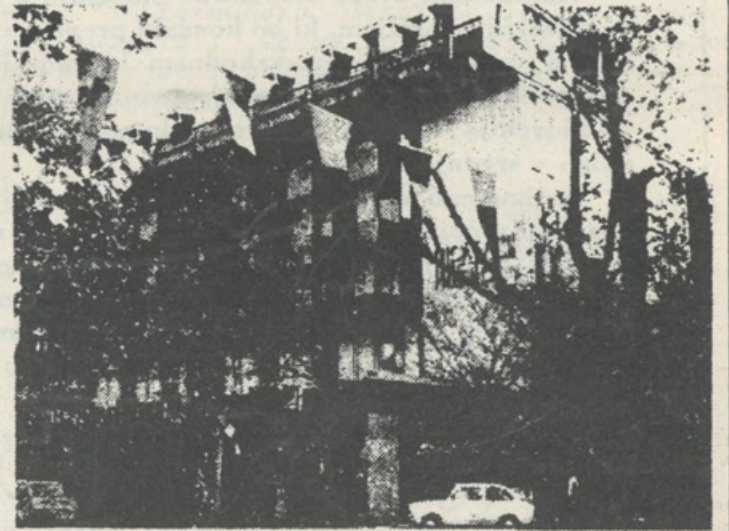
Tega gospoda se spominjam še iz Ljubljane, ker je stanoval pri moji sorodnici. Bila sva skupaj tudi v Italiji, kot begunca v taborišču.

Tam je bil vedno zaposlen s kakim delom. Njegovo ime je zaslovelo, ko je postal urednik "Slovenske države" v Torontu. Ta časopis je prihajal več let na moj naslov, čeravno nisem redno plačeval naročnine. Čtivo tega časopisa mi je postalo vedno bolj priljubljeno. Vest mi je narekovala, da sem postal redni naročnik tega časopisa "Slovenska država". Mi Slovenci nismo bili nikoli popolni gospodarji v svoji lastni domovini. Želja mnogih Slovencev je, da bi se o tem bolj točno in nepristransko pisalo. Vsak želi biti sam gospodar v svoji hiši, a nam Slovincem je bila ta možnost odvzeta. Zakaj ne bi vsi Slovenci delali po svojih zmožnostih na tem, da bi imeli svojo lastno državo na svoji zemlji, kjer žive. Le v tem slučaju si bomo lahko v svetu med drugimi enaki. Biti svoboden človek, to je po moje največja sreča, ki si jo more kedo misliti. Naš Vladimir Mauko je za to srečo in svobodo našega naroda neprestano delal. Bil je pravi idealist. Ni imel dovolj finančnih sredstev, a je delil časopis brezplačno med naše slovenske ljudi. Takega dela so zmožni le idealisti. Ko sem zvedel, da je Vladi-

Dragi rojaki, potujete v Evropo?

Na pragu domovine, v središču stare Gorice na lepem drevoredu Corso Italija, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu: 75 sob s kopalnico, telefonom, radijskim sprejemnikom, barvno televizijo, mini-barom, klimatizacijo. Najmodernejši komfort po zelo ugodnih cenah: enoposteljna soba \$28.00, dvoposteljna soba \$39.00. Cenjenim gostom so na razpolago hale, konferenčna dvorana, parkirni prostor in hotelska restavracija v začasno ločenem poslovanju. V PALACE HOTELU bo poskrbljeno za vaš čimprijetnejše počutje, dobrodošlico pa vam bo osebno izrekel rojak Vinko LEVSTIK:

DOBRODOŠLI!

PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63

34 170 Gorizia-Gorica, Italy; Tel.: 0481-82166; Telex 461154 PAL GO I

V nedeljo, 23. oktobra je pri Marije Pomagaj bil uradno nameščen za župnika g. Tine Batič Slovesni obred je v navzočnosti več rontski nadškof, Alojzij Ambrožič. Po maši je bilo v dvorani kosilo in kratki program. Novo - nastavljenemu župniku želimo, da bi mu Bog pomagal uresničiti vse obljube, želje in načrte pri opravljanju plemenitega poslanstva.

mir Mauko umrl, sem si mislil: Kje so naši Maukoti, da bi to njegovo delo nadaljevali. On je umrl, a njegovo delo bo ostalo za vedno med nami. Jože Vrtačnik

Opomba uredništva:

Zahvaljujemo se za preproste a pristranske besede g. Vrtačnika, ki se je spomnil našega bivšega urednika. Morda bodo te iskrene besede brali še tisti uredniki revij in časopisov v zamejstvu in zdomstvu, ki so njegovo smrt nepoklicno prezrli ali celo zamočali.

A.M. Slomšek govori: "V Evropi je več jezikov. Med vsemi jeziki mora nam Slovincem biti najljubši naš materin jezik. Moji bratje in sestre! Kot Slovincem vam hočem iz materine ljubezni v slovenskem jeziku govoriti nove besede, kakor je Sveti Duh dal govoriti apostolom nove božje besede. In Slovenci so vselej radi poslušali božjo besedo."

od doma

LAHKO JE ŽIVETI OD DANES DO JUTRI, ČE SI SI NAGRABIL ŽE VČERAJ.

Na sončni strani Alp so vsak dan daljši dnevi. In nosovi.

VSI SMO NA ISTEM, TODA VSE ENO SO NEKATERI NA BOLJŠEM.

Vidim, da nekateri resnično poskušajo izničiti naše revolucionarne tradicije. Zdaj so uknili celo Goll otok.

DILEMA SOCIALIZMA: ALI JE ŽIVLJENJE PRED SMRTJO?

Javnost ni vznemirjena. Javnost se krohoča.

GRADIMO SOCIALIZEM S ČLOVEŠKIM OBRAZOM. TA JE PA VSE DALJŠI.

Nič čudnega, da se ladja potaplja, ko pa je na njej toliko podgan.

NAŠI SINDIKATI SO V BISTVU NEODVISNI. OD DELAVCEV.

Z zelo dobrim aforizmom si lahko skuhaš ričet.

ŠLI SMO ŠE NAPREJ OD MARXA: PRI NAS Z DRŽAVO ODMIRA TU DI LJUDSTVO.

po PAVLIHU

